

Το τροπάριο της Κασσιανής στον ιστορικό ναό

Ιερό ναό της Παναγίας Ναυπλίου τελέσθηκε η ακολουθία του όρθρου της Μεγάλης Τετάρτης παρουσία του Επισκόπου Επιδαύρου Καλλινίκου. Στο τέλος της Ιερής Ακολουθίας η χορωδία του ναού απάγγειλε το τροπάριο της Κασσιανής. Ο ιερός ναός της Παναγίας είναι ένας ιστορικός ναός της πόλης Ναυπλίου από την εποχή της ενετοκρατίας, εκεί μαρτύρησε και ο πολιούχος της πόλης ο νεομάρτυρας Άγιος Αναστάσιος, στο ναό αυτόν δίδαξαν μεγάλοι ρήτορες όπως ο Ηλίας Μηνιάτης κα.

Εκεί κάθε χρόνο το βράδυ της Μεγάλης Τρίτης η χορωδία του αείμνηστου Βασιλείου Χαραμή για πολλά χρόνια έψαλλε το τροπάριο της Κασσιανής ,με μια μελωδία που συναρπάζει κάθε πιστό που βρίσκεται στον ναό και τον κάνει να ταξιδεύει νοερά ...Ο κόσμος πάρα πολύς, και ο ναός ασφυκτικά γεμάτος, οι μελωδικές όμως φωνές της χορωδίας δεν αφήνουν κανένα περιθώριο για διαμαρτυρία ,όλοι ακούν προσεκτικά. Την διδασκαλία της χορωδίας είχε ο μαέστρος Θ. Αντωνιάδης μαθητής του αείμνηστου Β. Χαραμή. Την ακολουθία του Νυμφίου στον Ιερό Ναό παρακολούθησαν ο Δήμαρχος Ναυπλίου Δ. Κωστούρος καθώς κι ο υποψήφιος Δήμαρχος για τον Δήμο Ναυπλίου Χρ. Γραμματικόπουλος.

Το Τροπάριο της Κασσιανής

Το βράδυ της Μεγάλης Τρίτης ψάλλετε στις εκκλησίες ο όρθρος της Μεγάλης Τετάρτης. Το τελευταίο τροπάριο στην ακολουθία είναι της ευσεβούς και λογίας ποιήτριας του Βυζαντίου Κασσιανής. “Κύριε, η εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσούσα γυνή, την σην αισθομένη θεότητα, μυροφόρου αναλαβούσα τάξιν, οδυρομένη, μύρα σοι προ του ενταφιασμού κομίζει...”.

Η μοναχή Κασσιανή, ή Κασσία, ή Ικασία, γεννήθηκε περίπου στα 810 μ.Χ και συμμετείχε στην αντίσταση κατά των εικονομάχων. Η πένα της, που ήταν απaráμιλλη, συνέτεινε στο να επισκιαστούν οι σύγχρονές της υμνογράφοι-μελωδοί. Θεωρείται η πλέον επιφανής γυναίκα μελωδός στο Βυζάντιο.

Η Κασσιανή πριν γίνει μοναχή, ήταν ανάμεσα στις παρθένες ευγενικής καταγωγής που συνάντησε ο Θεόφιλος για να επιλέξει ανάμεσά τους την μέλλουσα σύζυγό του. «Εκ γυναικός ερρύη τα φαύλα» (από τη γυναίκα πηγάζουν τα κακά) της είπε ο αυτοκράτορας, έχοντας υπόψη του την Εύα. Εκείνη είχε άποψη και την είπε: «αλλ’ ως εκ γυναικός πηγάζει τα κρείτω» του απάντησε (αλλά και από τη γυναίκα πηγάζουν τα καλά) έχοντας στο νου της την Παναγία.

Αυτή όμως η πράγματι έξυπνη απάντηση χαρακτηρίσθηκε από τον Θεόφιλο ότι περιείχε και κάποια προπέτεια και επιπολαιότητα, οπότε έδωσε το μήλο στην επίσης ωραία, αλλά και σεμνή Θεοδώρα.

Η Κασσιανή απογοητεύθηκε από την αποτυχία της και πήρε την απόφαση να αποτραβηχτεί από τον κόσμο και να μονάσει. Έκτισε με δικά της χρήματα ένα μοναστήρι, που πήρε αργότερα το όνομά της, ντύθηκε το μοναχικό σχήμα και αφιερώθηκε στη λατρεία του Χριστού και στην ποίηση, συνδυάζοντας έτσι τη βαθιά ευσέβεια και την κλίση της στα γράμματα. Λέγεται μάλιστα ότι μετά την αποτυχία της είπε: «Επειδή δεν έγινα βασίλισσα του προσκαίρου τούτου κόσμου, θα γίνω υπήκοος της αιωνίας Βασιλείας του Χριστού».

Λέγεται ότι ο έρωτα του Θεόφιλου με την Κασσιανή δεν έσβησε ποτέ και υπάρχει ένας θρύλος σχετικός με το Τροπάριο: εκείνη ήταν στη μονή και το έγγραφε, οπότε έμαθε ότι έρχεται ο βασιλιάς. Όταν άκουσε τα βήματά του, έφυγε, αφήνοντάς το μισοτελειωμένο.

Τότε εκείνος πήρε το φτερό, το βούτηξε στη μελάνη και έγραψε επάνω στο αναλόγιό της, συμπληρώνοντας το ποίημα: «ων εν τω παραδείσω Εύα το δειλινόν, κρότον τοις ωσίν ηχηθείσα, τω φόβω εκρύβη» (ενώ ήταν στον Παράδεισο η Εύα το δειλινό, άκουσε κρότο και κρύφτηκε από φόβο).

Εκείνη δεν διέγραψε τη φράση, αντίθετα συνέχισε και ολοκλήρωσε το έργο της. Κατά τον Βυζαντινολόγο Κρουμβάχερ: «Η Κασσιανή ήταν μία εξαιρετη μορφή και ότι το έργο της το διακρίνει ισχυρά πρωτοβουλία, βαθιά μόρφωσις, αυτοπεποίθησις και παρρησία. Πολύ συναίσθημα και βαθιά θεοσέβεια». Και ο Σωφρόνιος Ευστρατιάδης αναφερόμενος στο έργο της είπε : «Το χαρακτηρίζει γλυκύτης μέλους ακορέστου».

Το Τροπάριο της Κασσιανής

Κύριε, η εν πολλαίς αμαρτίαις περιπεσούσα γυνή, την σήν αισθομένη Θεότητα μυροφόρου αναλαβούσα τάξιν, οδυρομένη μύρα σοι προ του ενταφιασμού κομίζει.

Οίμοι! λέγουσα, οτι νύξ μοι υπάρχει, οίστρος ακολασίας, ζοφώδης τε και ασέληνος ερωσ της αμαρτίας.

Δέξαι μου τας πηγάς των δακρύων, ο νεφέλαις διεξάγων της θαλάσσης το ύδωρ κάμφθητί μοι προς τους στεναγμούς της καρδιάς, ο κλίνας τους ουρανούς τη αφάτω σου κενώσει.

Καταφιλήσω τους αχράντους σου πόδας, αποσμήξω τούτους δε πάλιν τοις της κεφαλής μου βοστρύχοις ων εν τω Παραδείσω Εύα το δειλινόν κρότον τοις ωσίν ηχηθείσα, τω φόβω εκρύβη.

Αμαρτιών μου τα πλήθη και κριμάτων σου αβύσσους τις εξιχνιάσει, ψυχοσώστα

Σωτήρ μου; Μη με την σήν δούλην παρίδης, Ο αμέτρητον έχων το έλεος.

(Απόδοση από τον Φώτη Κόντογλου)

Κύριε, η γυναίκα που έπεσε σε πολλές αμαρτίες, σαν ένοιωσε τη θεότητά σου, γίνηκε μυροφόρα και σε άλειψε με μυρουδικά πριν από τον ενταφιασμό σου κι έλεγε οδυρόμενη:

Αλλοίμονο σε μένα, γιατί μέσα μου είναι νύχτα κατασκότεινη και δίχως φεγγάρι, η μανία της ασωτείας κι ο έρωτας της αμαρτίας.

Δέξου από μένα τις πηγές των δακρύων, εσύ που μεταλλάζεις με τα σύννεφα το νερό της θάλασσας. Λύγισε στ' αναστενάγματα της καρδιάς μου, εσύ που έγειρες τον ουρανό και κατέβηκες στη γης.

Θα καταφιλήσω τα άχραντα ποδάρια σου, και θα τα σφουγγίσω πάλι με τα πλοκάμια της κεφαλής μου· αυτά τα ποδάρια, που σαν η Εύα κατά το δειλινό, τ' άκουσε να περπατάνε, από το φόβο της κρύφτηκε. Των αμαρτιών μου τα πλήθη και των κριμάτων σου την άβυσσο, ποιος μπορεί να τα εξιχνιάση, ψυχοσώστη Σωτήρα μου; Μην καταφρονέσης τη δούλη σου, εσύ που έχεις τ' αμέτρητο έλεος.

STUDIO B&G
ΜΠΟΥΓΙΩΤΗΣ-ΡΑΣΣΙΑΣ

Πηγή:PHOTO STUDIO B&G- Ευάγγελος Μπουγιώτης